Tnejn u ħamsin sena fil-missjoni

Tlett xhur ilu wasal Malta Fr. Robert Cini mssp, wara 52 sena li kien ilu fil-missjoni. Illum nixtieq inlaqqagħkom miegħu permezz ta' din l-intervista.

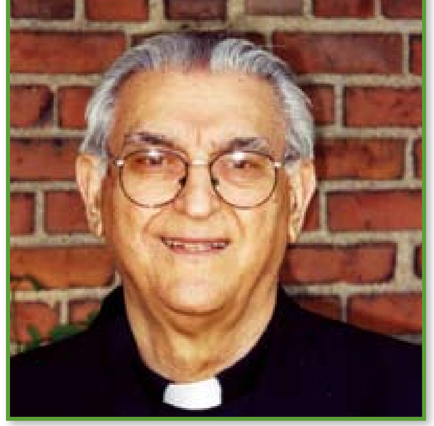

Fr. Robert, għidilna ftit fuq it-tfulija tiegħek?

Jiena twelidt Ħal Qormi fil-21 ta' Mejju, 1927 u ġejt mgħammed fil-parroċċa ta' San Ġorġ. Jiena kont l-iżgħar fost ħamest aħwa subien. Bil-mewt ħesrem ta' missieri sfajt iltim. Missieri kien jaħdem ma' Coleiro li jagħmlu l-inbid u bis-saħħa tas-Sur Ġann Coleiro ġejt aċċettat fl-istitut ta' San Ġużepp, f'Santa Venera, minkejja l-età żgħira ta' sitt snin u nofs. L-iskola primarja għamiltha fl-istitut. Meta kelli tlettax-il sena, wara li kont smajt prietka fuq il-Missjoni, tlabt biex nidħol aspirant fss-Soċjetà tagħna. F'Settembru tal-1941 bdejt l-iskola sekondarja fil-Kulleġġ ta' San Alwigi sakemm spiċċjat il-Matrikola. F'Ottubru tal-1946 bdejt in-novizzjat taħt id-direzzjoni ta' Patri Daniel Glavina sj li allura kien ukoll Superjur tas-Soċjetà, Delegat ta' l-Arcisqof Gonzi.

Fejn għamilt l-istudju għas-saċerdozju?

Wara n-novizzjat bdejt il-filosofija fis-Seminarju tal-Furjana u komplejt il-kors tat-Teologija l-Università ta' Malta fil-Belt. Fit-2 ta' Awwissu, 1953 ġejt ordnat saċerdot mill-Isqof Emmanuele Galea flimkien ma' tmin seminaristi. Wara l-ordinazzjoni għext fil-komunità ta' Sant'Agata ir-Rabat u anke ħdimt għal xi xhur fl-Oratorju ta' Birkirkara.

Fr. Cini, inti mort il-missjoni mill-ewwel malli qaddist?

Le, tlett snin wara li sirt qassis, f'Ottubru tal-1956 ġejt assenjat għall-missjoni tal-Awstralja, flimkien ma' Fr. Claude Borg MSSP.

Sifirna flimkien ma' 400 emigrant malti fuq il-vapur "Castel Felice" u wasalna Melbourne fl-ewwel ġimgħa ta' Diċembru.

Wara tlett xhur kont mibgħut *Perth, Western Australia* fejn għal sitt snin kont il-Kappillan tal-Maltin t'hemm. Fl-1963 ġejt ittrasferit f'*Gippsland* ġo *Victoria* fejn għal ħames snin ħdimt fost il-Maltin ta' *Moe*, *Newborough*,*Yallourn* u *Morwell*. Fl-1968 is-Superjuri ddeċidew li jibgħatuni *Melbourne* bħala Superjur Reġjonali jew Vigarju tal-Missjoni tagħna fl-Awstralja. Matul daż-żmien kellna t-tberik u l-ftuħ uffiċċjali ta' *St. Paul's Missionary College* f'*Wantirna South* minn Monsinjur James Knox, l-Arċisqof ta' *Melbourne*.

Mill-Awstralja int kont mort l-Amerka mill-ewwel?

Il-ħidma tiegħi fost l-emigranti Maltin ma waqfitx l-Awstralja. Kien f'Novembru tal-1977 meta jiena ġejt ittrasferit għal *Detroit* biex inkompli x-xogħol tiegħi fost il-Maltin ta' din il-metropoli fl-Istati Uniti. Barra mix-xogħol fost ħutna l-Maltin ta' *Detroit*, jiena wkoll kont kappillan f'żewġ parroċċi tal-Arċidjoċesi ta' *Detroit*. Il-parruċċani ta'dawn iż-żewġ parroċċi fil-maġġoranza ma kinux Maltin. Ix-xogħol fost l-emigranti Maltin kien jikkonsisti l-aktar fi żjajjar fid-djar u fl-isptarijiet; quddies u qrar bil-malti, funerali u żwiġijiet u kuntatt mal-*Clubs* tagħhom. Domt f'dan l-apostolat għal 31 sena. F'Ottubru tas-sena li għaddiet, iddeċidejt li nirtira minħabba saħħti u hekk ġejt lura lejn Malta wara 52 sena naħdem qalb ħutna l-emigranti fl-Awstralja u fl-Amerka.

Trid li int ikollok sehem fix-xogħol li jagħmlu l-missjunarji tagħna?

Dan tista' tagħmlu billi toffri 583 Euro waħdek, jew ma' ħaddieħor, f'daqqa jew ftit ftit. Kif trid int. Jekk trid tista' wkoll tħalli din il-Fundazzjoni f'testment biex issir wara mewtek. B'hekk tkun qed tgħin fil-formazzjoni ta' l-istudenti tagħna. B'hekk tkun waqqaft "Borża ta' Studju"

Min jagħti għall-Missjoni jkun qiegħed jislef 'l Alla"
Mons. Ġ. De Piro

L-indirizz tiegħi hu: 'L-Oratorju' Triq San Ġiljan, B'Kara, BKR 2806. Tel: 2144 1917 / 7926 5968

MARZU 2009 / GĦADD 435
EDITUR: FR NORBERT BONAVIA MSSP

għna lilkom
ĦOLQA BEJN IL-ĦBIEB
NEWSPAPER POST
SOĊJETÀ MISSJUNARJA TÀ SAN PAWL: SANT'AGATA, RABAT, MALTA, TEL: 2145 4503 / STELLA MARIS, ŻEBBUĠ, GOZO, TEL: 2155 1159

Żjara minn Nunzju Appostoliku liċ-ĊAM u liċ-ĊPI

Fr Norbert Bonavia mssp,
Editur

Nhar is-16 ta' Frar 2009, in-Nunzju Appostoliku Mons. Tommaso Caputo, għamel żjara liċ-Ċentru Animazzjoni Missjunarja (ĊAM) u ĊAM Productions International (CPI) tas-Soċjetà tagħna li għandna f'Santa Verera. Huwa ġie milqugħ mis-Superjur Ġenerali Fr. Bernard Mangion, u mill-Vigarju Reġjonali Fr. Louis Mallia li huwa wkoll id-Direttur kemm taċ-ĊAM u kemm taċ-ĊPI.

F'din il-vista in-Nunzju kellu l-opportunità li jżur l-*istudios* taċ-ĊPI, isir jaf aktar dwar il-ħidma li ssir kemm miċ-ĊAM u miċ-ĊPI, kif wkoll jiltaqa' man-nies li jagħtu sehemhom f'dawn iż-żewġ entitajiet.

Fl-introduzzjoni tagħhom, Fr. Louis Mallia kif ukoll Ms.Marthese Brincat, Assistent Direttur taċ-ĊPI, spjegaw li ċ-ĊAM għandu struttura biex jinġabru fondi li mbagħad jintbagħtu lill-missjonijiet tas-Soċjetà tagħna. Semmew il-kontejners li jintbagħtu b'ikel u bżonnijiet oħra u l-*hampers* li jibgħatu fi żmien il-Għid għall-familji fil-bżonn dawn imorru fil-missjoni tal-Perù. Barra dan isiru l-korsijiet ta' Missjoloġija biex titqajjem kuxjenza missjunarja f'Malta.

Iċ-ĊPI, hija *production house* li minnha jsiru l-programmi **Sejjaħtli,** li jixxanda fuq ONE TV, u **Ħaddieħor,** li jixxandar fuq NET TV. It-tnejn ilhom jixxandru għal dawn l-aħħar 7 snin. Barra dan jittellgħu programmi oħra, bħalma sar fl-Avvent li għadda, u qed jerġa' jsir fir-Randan, meta ntwera **SHEMA** fuq iż-żewġ stazjonijiet. Iċ-ĊPI ħarġet ukoll diversi DVD's dwar il-ħajja ta' xi qaddisin fosthom Sta. Tereża ta' Lisieux, St. Franġisk t'Assisi u San Ġorġ Preca. Saru wkoll DVD's mill-Art Imqaddsa, Awdjo CD's dwar l-ittri ta' San Pawl u aktar. Ma setax jonqos li jsemmu l-Maratona **Oħloq Tbissima.** Maratona ta' 60 siegħa xandir *live*, li permezz tagħha jinġabru fondi u titqajjem iżjed kuxjenza missjunarja.

In-Nunzju Appostoliku Mons. Tommaso Caputo, kien impressjonat bil-ħidma li qed ssir kif ukoll bl-atmosfera ta' familja li tinħass bejn dawk kollha nvoluti. Huwa qal li jinsab ferħan li qed isir dan l-isforz li qed jilħaq numru kbir ta' nies u li b'hekk qed jitwasslu l-valuri Nsara. Huwa feraħ lit-*team* kollu li qed jimpenjaw ruħhom biex jippromwovu kultura ta' rispett, djalogu u ħbiberija, dan anke fil-kuntest tal-messaġġ li wassal il-Papa Benedittu XVI f'Jannar li għadda fil-jum iddedikat lill-Media.

Żjara tal-Prim Ministru
fil-Parroċċa tagħna fil-Kanada

Fr Dominic Cachia mssp,
mill-Kanada

Għalkemm dan li ser naqsam magħkom issa ilu ftit li ġara, imma għalina jibqa' ferm importanti, speċjalment aħna li ngħixu 'l bogħod minn Malta.

Kif naħseb li tafu f'Settembru li għadda il-Prim Ministru Dr. Lawrence Gonzi, akkupanjat minn Dr. Tonio Borg Viċi Prim Ministru u ministru tal-Affarijiet Barranin, ġew Toronto. F'din iż-żjara qasira ried li jagħmel viżta lil Parroċċa Maltija Kanadiża ta' San Pawl Appostlu, immexxija mis-Soċjetà tagħna, u l-Komunità Maltija li tgħix hawn.

Wara kelmtejn ta' merħba minn wieħed mill-parruċċani, l-Prim Ministru mad-delegazzjoni tiegħu attendew għal-quddiesa li bħas-soltu kienet bil-malti, u spiċċajna kif kien xieraq bl-Innu Malti.

Wara l-quddiesa l-Prim Ministru u id-delegazzjoni tiegħu ġew mistiedna fis-sala San Pawl biex jiltaqgħu mal-komunità Maltija (flimkien ma' l-għawdxin). Ħawnhekk il-Prim Ministru seta' jara t-tifkiriet Maltin li għandna esposti fis-sala.

Wara li saru kelmtejn qosra rigward l-istorja tal-Parroċċa, il-Prim Ministru rrisponda billi wera l-apprezzament tiegħu għall-ħidma pastorali li ssir mis-saċerdoti Maltin biex iżżommu l-fidi ħajja u t-tradizzjonijiet ta' pajjiżna fost l-emigranti Maltin ġewwa l-Kanada. Hu ammira ħafna x-xogħol tal-voluntieri kif ukoll is-sehem tal-kor ta' San Pawl. F'isem il-parroċċa ppreżentajna lil Prim Ministru kif ukoll lil Dr. Tonio Borg, xbieha tal-Madonna Omm l-Emigrant. Wara din il-preżentazzjoni kulħadd kellu ċans li jiltaqa' personalment mal-Prim Ministru.

Kien ta' ferħ għalina l-kliem li qalet il-Konslu Ġenerali ta' Malta, Mrs Fiona Formosa, wara li telaq il-Prim Ministru, "Iż-żjara fil-knisja tagħkom kienet waħda mill-isbaħ mumenti għall-Prim Ministru u tad-delegazzjoni tiegħu."

Mabuhay sa Pilipinas

Fr Lonnie Borg mssp,
mill-Filippini

Kull nhar ta' Ħadd wara l-quddiesa flimkien ma xi lajċi mmur nżur xi familja. Dawn huma mumenti fejn jien u t-*team* tal-parroċċa niltaqaw mal-familji.

Xi ħaġa li ninnota hu l-fatt li kważi f`kull familja li nżuru dejjem jgħidulek li għandhom qraba jaħdmu barra l-Filippini, speċjalment fil-Japan, USA, s-Saudi Arabja, Dubai u fl-Ewropa. hawnhekk dawn jissejħu *Overseas Filipino Workers* (O.F.W`s fil-qasir). Skond statistiċi maħruġa mill-gvern hemm aktar minn tlett miljun irġiel u nisa barra l-pajjiż bħala OFW`s. Dan ifisser li 5% tal-popolazzjoni. Dan il-fenomenu qed jaffetwa b`mod tajjeb u anke ħażin. Bla dubju, qed jgħin lill-ekonomija tal-pajjiż, però fl-istess ħin qed jitwieldu problemi ġodda fil-familji. Ir-raġuni prinċipali li jħallu art twelidhom hija waħda ekonomika. L- unika triq li hemm għal futur ta' uliedhom.

Tajjeb li nsemmi li meta xi ħadd iħalli l-Filippini, dan jieħu miegħu wkoll kultura sinjura, prinċipji u l-valuri li bla dubju jolqtu wkoll lil dawk li jiltaqgħu magħhom. Sabiex tifmhu ftit aktar il-karattru Filippin, nsemmi tlett valuri kulturali li huma magħġuna f`kull Filipino.

L-ewwel: Huma, minn natura tagħhom iħobbu jikkooperaw u jersqu lejn oħrajn anke jekk ikunu barranin. Dan bit-Tagalog jissejjaħ **PAKIKISAMA**. Dan il-valur għandu vantaġġ li permezz tiegħu l-Filipinos jafu joħolqu ħbieb ġodda u jibnu relazzjoni ma' l-oħrajn anke f'pajjiżi ġodda.

It-tieni valur huwa dak li l-Filipino jħobb jaqsam dak li għandu, u anke jgħin lil dawk fil-bżonn. Dan bit-Taġaloġ jsibuħ bħala **BAYANIHAN**. Dan jidher ċar f'okkażżjonijet fejn jiltaqgħu flimkien għal xi festa, jew f`mumenti ta' niket. Aħna l-missjunarji nħossu dan l-ispirtu ta` ospitalità, tħossok *at home*.

It-tielet valur kulturali hu dak li, juru gratitudni għal min ikun għenhom meta kienu fil-bżonn. Dan jissejjaħ **UTANG na LOOB**. Waħda mara li kont għintha tistudja u llum saret għalliema, qaltli, "*Father* jien qatt ma ninsa' dak li int għamilt għalija. Issa jiena nixtieq nagħmel l-istess għal ħaddieħor li Hu fil-bżonn."

Din hija realta attwali, ta` tant eluf li jħallu art twelidhom bit-tama li jsibu futur aħjar għalihom u l-familji tagħhom. Veru li qed jibagħatu lura l-miljuni ta' *pesos* lill-familji tagħhom, però teżisti ir-realtà l-oħra, ta' eluf ta' tfal li qed jikbru mingħajr omm u missier jew it-tnejn. It-tfal jittrabbew man-nanna jew maz-zijiet. Din ir-realtà qed toħloq problemi, li taraha ċara sew fl- ibliet kbar u anke fl-iċken raħal tal-Filippini.

Attivitajiet fil-Perù

Fr Nicholas Schembri mssp,
mill-Perù

Il-Katekiżmu.

Waħda mill-attivitajiet li nwettqu hawnhekk hija l-Katekeżi. Il-katekeżi tkopri kemm lit-tfal u kemm il-ġenituri tagħhom, b'hekk il-ġenituri stess jkunu jakkumpanjaw lill-uliedhom fil-mixja ekkleżjali tagħhom. Ma dan għandna l-katekeżi tradizzjonali kif nafuha Malta u tul dawn is-sitt xhur kont qed nattendi f'raħal fqir ħafna jismu El-Castillo. Hawn nitla' bil-katekisti u niġbru t-tfal li jvarjaw bejn 30 u 40 u l-ewwel nitolbu u wara nqassmilhom kotba sbieħ biex jagħmlu 20 minuta jaqraw. Kieku tafu b'liema ħerqa jistennew il-kotba bl-istejjer u stampi. Dawn it-tfal ħadd minnhom m'għandu ktieb id-dar. Wara jilgħabu għal madwar 30 minuta bil-blalen li neħdulhom u mbagħad ikantaw u jkollhom id-*dinamicas* u nispiċċaw bil-klassi tal-katekiżmu. Imma qabel imorru nagħtihom il-ħelu għax ikunu qed jistenneh bil-ħniena. Qabel spiċċajna l-katekiżmu għal din is-sena, ħriġthom ħarġa u dan ifisser niżżilthom Aplao fejn qagħdu jilgħabu fil-*playing field* tal-kulleġġ u wara morna *Huancarqui*, pajjiż is-sħaħar. Kull mara li bdew jiltaqgħu magħha bdew isaqsuha , "Inti saħħara?" u dawn bit-tbissima kollha weġbuhom li iva, imma qalulhom li titjiriet bl-ixkupi jsiru biss it-Tlieta u l-Ġimgħa u billi aħna morna l-Erbgħa, allura tlifna l-ispettaklu. Insomma it-tfal kollox jemmnu.

Iċ-Ċinima

Hawn hija drawwa li kull festa li jorganizzaw ikollhom parrinu u dawn it-tfal talbuni inkun parrinu tagħhom. Billi naf li huma l-ifqar tfal tar-raħal aċċettajt. Meta staqsejt it-*teacher* tagħhom x'qed jistenna minni bħala parrinu qalli "Padre aħna nixtieqnone biss tqaddsilna quddiesa". Meta rajt dik l-umiltà, għidtlu biex nieħdu it-tfal Arequipa għax dawn ħadd minnhom ma kien mar. Bil-ferħ Enrique qabiżlu d-dmugħ u qalli, "Qatt ma mmaġinajt li ser nisma proposta bħal din." U morna. B'kollox konna għaxart itfal, żewġ ommijiet u t-*teacher* u jien. Ħadthom iċ-ċinema, li dawn qatt ma kienu raw, u trid tarahom meta għal l-ewwel darba skoprew l-*escalator*. Telgħu qishom qtates imbeżżgħin u kif telgħu rajthom jiċċassaw lejh. Staqsejthom jekk ħadux gost telgħin bih u qaluli li iva. Dħalna naraw il-film Madagascar 2 u tgħidx kif baqgħu qishom tal-ġibs. Anke l-ommijiet, qatt ma kienu daħlu ġo ċinema. L-għada ħadthom l-ajruport u daħluhom fejn iċ-*Check in*. Qagħdu jfissrulhom għaliex dawk il-magni tal-*X rays*. imbagħad morna l-Kunvent ta' Santa Catalina, li fiż-żmien kien kunvent tal-klawsura u huwa vera sabiħ.